

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

H O T Ă R Î R E nr. _____

din _____ 2014

Chișinău

**Cu privire la aprobarea Metodologiei de stabilire a tarifelor
pentru serviciile publice prestate contra plată**

În conformitate cu Programul de activitate al Guvernului Republicii Moldova “Integrarea Europeană: Libertate, Democrație, Bunăstare” pentru perioada 2013-2014, precum și în scopul instituirii unui mecanism transparent și echitabil de stabilire a tarifelor pentru serviciile publice prestate contra plată, Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă Metodologia de stabilire a tarifelor pentru serviciile publice prestate contra plată (se anexează).

2. Ministerele, alte autorități administrative centrale și instituțiile publice autonome, în termen de 6 luni, vor revizui, în baza metodologiei aprobate prin prezenta hotărâre, și vor prezenta spre aprobare Guvernului, în modul stabilit de legislație:

a) tarifele la serviciile publice de care sunt responsabile, precum și modul și direcțiile de utilizare a mijloacelor speciale după tipurile lor;

b) tarifele la serviciile publice prestate de întreprinderile de stat în care exercită funcții de fondator, cu excepția cazurilor în care aceste tarife sînt stabilite în temeiul actelor legislative speciale care reglementează activitatea întreprinderilor respective;

c) standardele de cost pentru prestarea serviciilor publice descentralizate, în conformitate cu prevederile Legii nr.435-XVI din 28 decembrie 2006 privind descentralizarea administrativă.

3. Se recomandă autorităților administrației publice locale de nivelurile întâi și al doilea să aplice prevederile metodologiei aprobate prin prezenta hotărâre la stabilirea și revizuirea tarifelor la serviciile publice în domeniile proprii de activitate ale acestora.

4. Controlul asupra executării prezentei hotărâri se pune în sarcina Cancelariei de Stat.

Prim-ministru

IURIE LEANCĂ

Contrasemnează:

Ministrul finanțelor

Anatol Arapu

Metodologia de stabilire a tarifelor pentru serviciile publice, prestate contra plată

I. INTRODUCERE

1. Prezenta metodologie reglementează modul de calculare a tarifelor pentru serviciile publice, prestate contra plată persoanelor fizice și juridice (*în continuare – serviciile publice*), de care sînt responsabile ministerele și alte autorități administrative centrale, precum și instituțiile publice autonome (*în continuare – furnizorii serviciilor publice*), conform competenței acestora, stabilite în legislație.

2. Tarifele pentru serviciile publice se elaborează de către furnizorii serviciilor publice în conformitate cu regulile și principiile expuse în prezenta metodologie și se prezintă spre aprobare Guvernului, în modul stabilit de legislație.

3. Nomenclatorul serviciilor publice și mărimea tarifelor la acestea se stabilesc prin hotărîre de Guvern, sau prin lege în cazul plăților pentru serviciile prestate și actele eliberate întreprinzătorilor, în conformitate cu Legea nr.160 din 22 iulie 2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător, sau în temeiul actelor legislative speciale.

II. DEFINIȚII

4. În sensul prezentei Metodologii, se utilizează următoarele definiții:
serviciul public –serviciu public cu caracter individual, prestat la cererea persoanei fizice sau persoanei juridice private, de către autoritățile administrației publice centrale sau în numele acestora de către persoanele juridice de drept privat, în legătură cu recunoașterea, stabilirea, modificarea sau încetarea drepturilor, intereselor sau obligațiilor legale ale solicitantului, stabilirea unor fapte juridice, obținerea resurselor materiale și financiare sau eliberarea informației documentate (document, act administrativ cu caracter individual, act permisiv, etc.);

furnizorul serviciului public – ministerul sau altă autoritate administrativă centrală sau instituție publică autonomă, care organizează procesul de prestare a serviciilor publice aflate în responsabilitatea acestora și elaborează standarde de cost pentru serviciile publice descentralizate în domeniile care le sînt încredințate;

prestatorul serviciului public – a) orice autoritate sau instituție publică, instituite prin lege sau printr-un act administrativ normativ, care acționând în regim de putere publică, prestează nemijlocit un serviciu public; b) furnizorul serviciului public, dacă, conform legislației, acesta este responsabil să presteze el nemijlocit un serviciu public; c) persoana juridică de drept privat care exercită atribuții de putere publică sau utilizează domeniul public, căreia i-a fost delegat, în conformitate cu legea, dreptul de a îndeplini anumite sarcini legate de prestarea unui serviciu public sau de a presta un serviciu public deplin;

beneficiarul serviciului public – persoană fizică și juridică din Republica Moldova, cu excepția autorității publice, precum și cetățeanul străin, apatrid și persoană juridică străină căreia i se prestează un serviciu public;

tarif – suma percepută pentru livrarea unei unități de serviciu public sau pentru deservirea unui beneficiar;

venit tarifar al serviciului public – suma încasărilor efectuate real sau prognozate, în urma prestării contra plată a unui oricare tip de servicii publice timp de un an;

cost total al serviciului public – suma costurilor directe și indirecte înregistrate sau planificate pentru un oricare tip de serviciu public timp de un an;

costuri directe – costuri care pot fi atribuite prin metode contabile doar unui singur tip de servicii publice. Aceste costuri reprezintă, în mod tipic, remunerarea muncii personalului nemijlocit implicat în prestarea tipului dat de serviciu public, materialele și resursele utilizate etc.

costuri indirecte – costuri care nu pot fi atribuite direct unui tip de servicii publice, și contribuie concomitent la realizarea a mai multor tipuri de servicii publice în cadrul prestatorului. Acest tip de costuri este reprezentat de cheltuieli comunale, retribuirea muncii personalului auxiliar și administrativ, deprecierea activelor, pază, asigurare, cheltuieli de reprezentare și protocol, cheltuieli generale ce țin de deplasări, cheltuieli de suport TI, investiții capitale etc.

opțiuni ai serviciului public – versiuni ai aceluiași tip de serviciu public, care diferă doar prin termenul de deservire/livrare;

subvenții încrucișate – realizarea unui profit (venituri tarifare mai mari decât costuri totale) în cadrul prestării unui tip de servicii publice, și utilizarea acestui profit pentru a acoperi pierderile în urma prestării altui tip de servicii publice, în cadrul aceluiași prestator de servicii publice;

subvenții încrucișate între opțiuni – realizarea unui profit în urma prestării celei mai scumpe opțiuni de serviciu public (prestate în termen cel mai restrâns) la prețul tarifar mai mare decât costul mediu, și utilizarea profitului dat pentru a acoperi pierderile în urma prestării celei mai puțin costisitoare opțiuni.

III. PRINCIPII ȘI REGULI DE BAZĂ

5. Serviciile publice nu au drept scop realizarea unui profit (excedent) peste costurile suportate, cu excepția întreprinderilor de stat.

6. Pentru fiecare tip de servicii publice aparte, cât și în întregime pentru ansamblu de servicii publice oferite de un prestator de servicii publice, tariful se stabilește la nivelul de suficiență, astfel ca venitul tarifar scontat realizat de pe seama prestării serviciului public să fie egal cu costul total al serviciului public, plus o marjă de rezervă pentru erori.

$$V = N * Tar = (Cdir + Cind) * (100 + Marja) / 100$$

Unde:

V – venitul tarifar anual,

N – numărul beneficiarilor deserviți timp de un an,

Tar – tariful (mediu aritmetic, pe beneficiar),

Cdir – costuri directe,

Cind – costuri indirecte,

Marja – marja de rezervă în procente, compusă din marja de eroare și marja inflației așteptate.

7. În cazurile speciale, stipulate prin lege sau Hotărâri ai Guvernului, venitul tarifar poate fi mai mic decât costul total al serviciului public. Diferența este compensată din componenta de bază a bugetului, sub forma de subsidii.

8. Prin derogare de la prevederile pct. 5 și 6, în cazul întreprinderilor de stat, care prestează serviciile publice, tariful poate fi stabilit peste nivelul de acoperire a costurilor. Marja de rentabilitate nu poate depăși 15%.

9. Prestatorii de servicii publice care, pe lângă prestarea serviciilor publice, exercită funcții publice costul cărora este acoperit de buget, organizează prognozarea, planificarea și executarea financiară a serviciilor publice separat de alte tipuri de finanțare, inclusiv separat de componenta de mijloace speciale ale instituției.

10. În cazurile prevăzute în pct.9, nu se admite utilizarea încasărilor formate de pe seama prestării serviciilor publice în scopurile, care nu țin direct de prestarea acestor servicii.

IV. CALCULAREA COSTULUI SERVICIILOR

11. Costurile și, ulterior, tarifele se calculează aparte pentru fiecare tip de servicii publice în cadrul prestatorului, utilizând datele privind cererea înregistrată sau prognozată pentru acest tip de servicii, de la care rezultă necesarul de personal și resurse.

12. Costul total al unui tip de serviciu public este compus din costuri directe și indirecte:

$$\text{Cost}(A) = \text{Cdir}(A) + \text{Cind}(A)$$

Unde:

A - serviciul public anumit,
Cdir – costuri directe,
Cind – costuri indirecte.

13. Costuri directe sunt sumate în mod direct pentru tipul de serviciu public în cauză.

$$\text{Cdir}(A) = \text{Rem}(A) + \text{Mat}(A) + \text{Alte}(A),$$

Unde:

Rem - cheltuieli legate de remunerarea muncii,
Mat - cheltuieli pentru materiale utilizate în procesul prestării serviciului public A,
Alte – alte cheltuieli care contribuie doar la prestarea serviciului public A.

14. Costuri indirecte, după natura lor, nu pot fi apreciate în mod direct pentru un oricare tip de servicii publice. Acest tip de costuri este calculat la nivelul întregii instituții și ulterior distribuit pe tipuri de servicii publice prestate, în conformitate cu formula:

$$\text{Cind}(A) = \text{Cind}(\text{total}) * \text{Pond}(A),$$

Unde:

Cind(total) – totalul costurilor indirecte pe instituție,
Pond(A) - ponderea relativă, în procente, a tipului de serviciu public A în totalul cheltuielilor indirecte ale instituției. Această pondere este apreciată conducând o anchetare sau o estimare a distribuției timpului de lucru a angajaților instituției. Se asumă că totalul timpului de lucru pe instituție, sau totalul efortului

depus, este 100%. În urma anchetării efortului, se stabilește modul în acest efort total este distribuit pe tipuri de servicii publice prestate, și această distribuție procentuală este utilizată pentru a repartiza totalul cheltuielilor indirecte pe tipuri distincte de servicii publice.

15. Reieșind din costul total al unui tip de serviciu public timp de un an, se estimează costul mediu al serviciului, în conformitate cu formula:

$$C_{med}(A) = Cost(A)/N,$$

Unde:

$$Cost(A) = C_{dir}(A) + C_{ind}(A),$$

N – numărul serviciilor prestate timp de un an.

V. STABILIREA OPȚIUNILOR SERVICIILOR ȘI SUBVENȚIONAREA ÎNCRUCIȘATĂ

16. În procesul estimării și propunerii pentru aprobare a nivelului tarifelor, furnizorii de servicii pot stabili nu mai mult de trei (3) opțiuni de termen, pentru fiecare tip distinct de servicii publice, după cum urmează:

- Opțiunea de bază - OB. Această opțiune presupune prestarea serviciului public în regim normal de lucru, în conformitate cu procesele de lucru obișnuite ale prestatorului de servicii, și un tarif aproape de costul mediu al serviciului.

- Opțiunea de urgență - OU. Această opțiune presupune prestarea serviciului în mod expres, prin mobilizarea efortului prestatorului, și comportă un preț mărit. Se recomandă prestarea serviciului pe loc sau în aceeași zi.

- Opțiunea socială - OS. Această opțiune prevede un termen mărit de deservire, combinată cu un preț redus, sau, în unele cazuri, preț zero.

17. Tarifele se stabilesc în suma fixă.

18. În cazul îmbunătățirii pe viitor a proceselor organizaționale de prestare a serviciului public, inclusiv în urma utilizării tehnologiilor informaționale, se interzice instalarea altor opțiuni suplimentare la cele trei permise, mai rapide decât opțiunea de urgență, și care comportă un tarif mai mare. În schimb, se vor recalcula și se vor propune Guvernului spre aprobare nivelurile noi ale tarifelor pentru opțiunile de bază, socială și de urgență.

19. Subvenționarea încrucișată între opțiuni de termen ale aceluiași tip de servicii publice este permisă. Prestarea opțiunii de urgență la un tarif mai mare decât costul mediu poate genera un surplus. Acest surplus va fi utilizat

pentru prestarea opțiunii sociale la un preț (tarif) redus, sub nivelul costului mediu.

20. În cazul utilizării subvenționării încrucișate între opțiuni de termen ale aceluiași tip de servicii publice, nivelurile tarifelor pentru fiecare opțiune trebuie să fie balansate, ținând cont de distribuția preferințelor beneficiarilor între opțiunile de timp, în așa mod, ca

$$N(OB)*Tarif(OB)+N(OU)*Tarif(OU)+N(OS)*Tarif(OS) = \\ = (Cdir + Cind)*(100+Marja)/100,$$

Unde:

N(OB,OU,OS) - numărul anual scontat al beneficiarilor pe tipuri de opțiuni,

Tarif(OB, OU, OS) - nivelul tarifelor pentru fiecare opțiune,

Cdir – costuri directe,

Cind – costuri indirecte,

Marja – marja de rezervă, în procente.

21. Subvenționarea încrucișată între diferite tipuri de servicii publice, prestate de același prestator de servicii, este permisă doar cu titlul de excepție, în următoarele cazuri:

- Utilizarea surplusului obținut și prestarea unui tip de servicii la finanțarea prestării fără plată sau cu plată redusă a altui tip de servicii, cu caracter social;

- Utilizarea surplusului obținut și prestarea unui tip de servicii la finanțarea prestării fără plată a altui tip de servicii, unde costurile medii sunt neînsemnate, și unde introducerea eventuală a plății ar complica procesul de prestare sau accesare a serviciului, sau unde plata nu se percepe în conformitate cu prevederile legii.

VI. ALTE COMPONENTE TARIFARE

22. Se permite introducerea deprecierei (uzurii) activelor fixe existente, materiale și nemateriale, în costuri indirecte, conform Standardelor Naționale de Contabilitate, cu condiția că sumele respective vor fi utilizate la reînnoirea activelor utilizate la prestarea serviciilor publice. În cazul în care activele enumerate nu sunt utilizate doar procesul de prestare a serviciilor, sau sunt date în arendă, deprecierea acestora nu poate fi inclusă în tarife.

23. Introducerea acumulării fondurilor pentru investiții capitale noi în componenta de costuri indirecte, este permisă cu titlul de excepție. În asemenea cazuri, nota explicativă la propunerea tarifelor, elaborată de furnizorul serviciului

public, va conține o apreciere de fezabilitate cu identificarea investiției planificate și calculele de argumentare.

24. Pierderile planificate sau înregistrate în urma rambursării plății pentru serviciile necalitative sau serviciile prestate cu încălcarea termenului nu pot fi atribuite la costurile indirecte.

25. Marja de rezervă se compune din marja de eroare și marja inflației așteptate.

26. Marja de eroare servește pentru acoperirea erorilor eventuale comise la calcularea inițială a tarifelor, și pentru acoperirea costurilor neprevăzute. Marja de eroare constituie 10%.

27. Marja inflației așteptate servește pentru acoperirea decalajelor potențiale care pot apărea în urma evoluției pe viitor a prețurilor pentru resursele utilizate la prestarea serviciilor publice. Marja inflației poate include nu mai mult de 3 inflații anuale, în conformitate cu prognozele Băncii Naționale a Moldovei la momentul elaborării tarifelor pentru serviciile publice.

VII. ALTE DISPOZIȚII

28. Fiecare prestator de servicii publice este obligat să colecteze informații statistice referitor la cererea reală a serviciilor, inclusiv în ceea ce privește preferențele de acces a opțiunilor de termen, și informații financiare referitor la costurile reale suportate, și să le transmită furnizorului serviciilor publice pentru analiză.

29. După încheiere a 12 luni din momentul aplicării inițiale a tarifelor recalculat în conformitate cu prezenta metodologie, furnizorul serviciului public reevaluează datele colectate și compară aceste date cu calculele inițiale, care au stat la baza argumentării tarifelor stabilite. Ulterior, furnizorul de servicii publice conduce asemenea evaluări cel puțin o dată în fiecare 36 luni.

30. În cazul în care, pentru fiecare tip servicii publice, se înregistrează un excedent de cel puțin 20% al veniturilor peste costurile reale, furnizorul serviciului public în cauză timp de 30 zile va propune Guvernului un nou plan tarifar cu prețurile reduse ale opțiunilor.

31. Nota explicativă la propunerea tarifelor, elaborată de furnizorul serviciilor publice, trebuie să conțină calculele detaliate care au stat la baza tarifelor propuse. Calculele trebuie să fie perfectate în baza datelor statistice reale sau prognozelor, în cazul serviciilor noi sau în cazul în care datele nu există.

Calculule prezentate trebuie să conțină, cel puțin, pentru fiecare tip de servicii publice:

- nivelul cererii,
- datele reale sau aprecierea referitor la preferințele beneficiarilor serviciilor publice în ceea ce privește opțiunile de termen,
- costurile suportate, distribuite pe categorii (directe, indirecte), cu desfășurarea în interiorul categoriilor (de ex., în costuri directe – salarii, materiale etc.),
- sumele generate și utilizate de subvenții încrucișate, în cazul în care se utilizează subvențiile încrucișate,
- calculule de argumentare a acumulărilor fondurilor pentru investițiile capitale.